

Raadsinformatiebrief

GEMEENTEBESTUUR

RIB nummer 2021 23
collegevergadering d.d. 30 maart 2021
programma Leefbaar Venlo
portefeuillehouder Burgemeester

ons kenmerk 1697289
team RGSBMI
steller CCN Ernes
doorkiesnummer
e-mail c.ernes@venlo.nl
datum 16 maart 2021
bijlage(n) 3
datum verzonden

1 - APR. 2021

Onderwerp

Landelijke afspraken over spooreplacements - gevolgen voor de beheersing van omgevingsveiligheid voor de placements Venlo en Blerick.

Kennisnemen van

1. de factsheets voor placements Venlo d.d. 15 oktober 2020 en Blerick d.d. 7 december 2020, waarin staat:
 - a. in Venlo is sprake van meerdere rangeerprocessen, in Blerick gaat het alleen om kopmaken
 - b. voor beide placements geldt een 'pluspakket' aan repressieve maatregelen
 - c. de risicocontouren van spoorvervoer en rangeerhandelingen zijn samengevoegd en worden groter
 - d. er komen brand- en explosieaandachtsgebieden rondom beide placements
2. de verplaatsing van verantwoordelijkheid/bevoegdheid voor de risicobeheersing van het rangeren naar de rijksoverheid
3. de brief aan het Ministerie van IenW waarin we ons standpunt en kanttekeningen kenbaar hebben gemaakt

Aanleiding

Op 15 oktober 2020 heeft het Ministerie ons schriftelijk verzocht om kennis te nemen van de resultaten van het placementsproject, weergegeven in een factsheet voor beide Venlose spooreplacements, en in te stemmen met de typering van spooreplacement Venlo en Blerick. Op 7 december hebben wij per mail een aangepast factsheet voor Blerick ontvangen n.a.v. opmerkingen van de Veiligheidsregio Limburg Noord.

De afgelopen jaren heeft het Ministerie van IenW gewerkt aan landelijke afspraken voor omgevingsveiligheid voor spoorwegplacements. Het doel van het 'placementsproject' was om te komen tot een uniform toekomstvast regime/beheerssysteem voor risico's die samenhangen met het vervoer én rangeren van gevaarlijke stoffen op placements.

Bij het traject zijn het Ministerie van Justitie en Veiligheid, placementsgemeenten (waaronder Venlo), omgevingsdiensten, veiligheidsregio's, ProRail, vervoerders en brancheorganisaties ambtelijk betrokken. De bestuurlijke tafel voor dit traject, waar Venlo

vertegenwoordigd was door voormalig wethouder Teeuwen, heeft in 2018 ingestemd met het vastleggen van de tussenresultaten in de vorm van factsheets.

Kernboodschap

- 1) De resultaten van het landelijke emplacementenproject voor de emplacementen Venlo en Blerick zijn vastgelegd in factsheets (zie bijlage 1 en 2).
Het doel van de factsheets is om de relevante informatie over risico's en beschikbare veiligheidsvoorzieningen voor een aantal spooreplacementen vast te leggen. Het betreft de categorie van spooreplacementen, het bijbehorende pakket aan repressieve voorzieningen en de nieuwe risicocontour.
 - a) In de uniforme categorisering van de emplacementen is Venlo geclassificeerd als type 3 emplacement en Blerick als type 2. Het verschil tussen Venlo en Blerick is dat op emplacement Blerick wordt uitgegaan van uitsluitend kopmaken en op emplacement Venlo van een volledig rangeerproces.
 - b) Er zijn landelijk drie uniforme voorzieningen- en maatregelenpakketten ontwikkeld. Emplacement Venlo en Blerick komen beide in aanmerking voor het pluspakket aan maatregelen en voorzieningen (pakket met het hoogste beschermingsniveau voor de omgeving). Het pluspakket omvat maatregelen en voorzieningen over snelle ontdekking, bereikbaarheid, bluswater, schuim, aanrijdtijd en materieel met als doel actieve inzet en beheersing van een incident. Dit pakket biedt voldoende bescherming voor de omgeving van de emplacementen Venlo en Blerick.
 - Op het emplacement Venlo zijn alle voorzieningen uit het pluspakket al aanwezig, zelfs meer dan dat.
 - Op het emplacement Blerick zijn nu nagenoeg geen voorzieningen aanwezig. Deze zal ProRail nog moeten treffen. De Veiligheidsregio Limburg Noord is hiervan op de hoogte gebracht.
 - c) Er is een nieuwe plaatsgebonden risicocontour ontwikkeld. Deze combineert de risicocontour van rangeerhandelingen op het emplacement én de risicocontour van doorgaand vervoer van gevaarlijke stoffen op het emplacement. In feite is de verbindende contour de grootste van deze twee plaatsgebonden risicocontouren. In het verleden heeft het verschil tussen deze twee contouren vaak tot onduidelijkheid geleid en was moeilijk uitlegbaar. De verbindende plaatsgebonden risicocontour (PR contour) laat de ruimtelijke impact zien die het spooreplacement als risicobron op zijn omgeving kan hebben en welke functies wel en niet zijn toegestaan binnen deze contour. Hierbij is de grootste rode contour (PR 10 -6) op de kaartjes bepalend. Binnen deze contour mogen geen kwetsbare objecten (woonfuncties) liggen of worden opgericht of transitie plaatsvinden naar woonfuncties.
 - De nieuwe PR 10 -6 contour (rode contour) van het emplacement Venlo (zie bijlage 1) is groter dan de huidige risicocontour die vastgelegd is in de milieuvergunning uit 2005, maar komt nauwelijks buiten de grenzen van het emplacement. Uitgangspunt voor de nieuwe contour is het Basisnet. In het Basisnet is meer ruimte gereserveerd voor treinen met gevaarlijke stoffen van Chemelot naar Duitsland en vice versa dan in de vigerende gemeentelijke milieuvergunning uit 2005. Deze treinen moeten kopmaken op het emplacement Venlo. Tot op heden is dat aantal rangeerbewegingen niet groter dan in de milieuvergunning.

- De nieuwe verbindende PR 10 -6 contour van het emplacement Venlo leidt tot een hoger risico voor de omgeving en veroorzaakt knelpunten (saneringssituatie). Binnen de risicocontour liggen namelijk kwetsbare objecten (woningen) ter hoogte van de Vierpaardjes (6 woningen) en Venlo Zuid (1 woning). Afspraak is dat het Rijk deze knelpunten oplost door extra bronmaatregelen te treffen of de woningen te saneren.
 - Emplacement Blerick heeft geen verbindende PR 10 -6 contour (rode contour) en dus ook geen knelpunten (zie bijlage 2).
 - De nu voorgestelde verbindende PR 10 -6 contouren (rode contouren) vormen geen belemmering voor de ontwikkeling van het Kazerne Kwartier, Maaswaard of andere herontwikkelingen rondom de emplacements in Venlo en Blerick. Binnen de nieuwe verbindende PR van het emplacement Venlo zijn geen herontwikkelingen van woningen geprojecteerd. Het emplacement Blerick heeft geen verbindende PR 10 -6 en kent op dit vlak dan ook geen belemmeringen.
 - De status en positie van deze verbindende risicocontouren is echter voorlopig in verband met de ontwikkeling Robuust Basisnet. De verbindende risicocontouren zullen nog gaan wijzigen en waarschijnlijk groter worden als het Basisnet is herzien. Volgens de planning voor het Robuust Basisnet is dit traject niet voor 2024 afgerond. Het Ministerie heeft toegezegd in gesprek met ons hierover te blijven. Wat de ruimtelijke impact hiervan is, is nu nog niet bekend. Als de contour groter wordt kan dat leiden tot:
 - Een nieuwe saneringssituatie (als de contour over woningen valt)
 - Een beperking in gebruik van grond binnen de contour (als de contour over bouwtitels valt.)
 - Het ministerie vraagt ons nu om kennis te nemen van nieuwe risicocontouren. Op een later moment zullen de risicocontouren in wet- en regelgeving worden opgenomen
- d) De brand- en explosieaandachtsgebieden rondom het emplacement Venlo en Blerick zijn weergegeven in bijlage 1 en 2.
- Onder de Omgevingswet worden van rechtswege aandachtsgebieden langs het doorgaand spoor voor het vervoer van gevaarlijke stoffen en rondom emplacements. Brand- en explosieaandachtsgebieden laten zien waar de gemeente aandacht moet besteden aan het beschermen van personen tegen mogelijke ongevallen bij activiteiten met gevaarlijke stoffen. Dit aandachtgebied bedraagt maximaal 200 m. Binnen deze aandachtsgebieden zijn in principe geen nieuwe 'zeer kwetsbare' gebouwen toegestaan. Een gebouw is 'zeer kwetsbaar' als het een gebouw is voor mensen die zichzelf niet op tijd in veiligheid kunnen brengen. Het gaat om de volgende gebouwen:
- woonfunctie voor 24-uurszorg
 - basisscholen
 - scholen voor minderjarigen met een lichamelijke of geestelijke beperking
 - dagverblijf van personen met een lichamelijke of geestelijke beperking
 - gezondheidszorg met bedgebied (ziekenhuizen en verpleeghuizen)
 - kinderopvang
 - gevangenissen
- Hiermee moet dus rekening worden gehouden bij de ontwikkeling van het Kazerne Kwartier en andere ontwikkelingen nabij het spoor en de beide emplacements in de binnenstad langs het spoor. Op grond van ons vigerend externe

veiligheidsbeleid waren deze functies ook al niet toegestaan binnen 200 m van het spoor. Met de komst van Omgevingswet wordt dit ook in landelijke wet- en regelgeving verankerd. Daarnaast heeft de gemeente de mogelijkheid binnen dit gebied extra aanvullende maatregelen eisen bij nieuwbouw. Dit moet vastgelegd worden in het Omgevingsplan.

- 2) Het Ministerie van IenW gaat de resultaten van het landelijk emplacementenproject vertalen in landelijke wet- en regelgeving. Er komen onder de Omgevingswet algemene regels voor de repressieve voorzieningen en maatregelen die per type emplacement aanwezig moeten zijn. Hiervoor is paragraaf 3.8.9 van het Besluit activiteiten leefomgeving gereserveerd.
Het rangeren met gevaarlijke stoffen op een spoorwegemplacement gaat voortaan onderdeel uitmaken van de Wet vervoer gevaarlijke stoffen (Basisnet). De bevoegdheid voor het vaststellen van de nieuwe risicocontour voor het emplacement komt hiermee bij het Rijk te liggen. Tot nu toe was dat een bevoegdheid van de gemeente. Concreet betekent dit dat de gemeentelijke milieuvergunning als instrument voor de beheersing van de risico's op emplacementen en voor het stellen van lokale eisen aan het voorzieningspakket om ongevallen te voorkomen en te bestrijden, komt te vervallen.
- 3) Wij hebben het Ministerie van IenW ons standpunt, zorgen en kanttekeningen schriftelijk kenbaar gemaakt en de volgende verzoeken gedaan:
 - a) We willen de aanwezige voorzieningen op het emplacement Venlo in stand houden. Op het emplacement Venlo zijn meer voorzieningen en maatregelen ter bestrijding van een incident met gevaarlijke stoffen aanwezig dan opgenomen in het landelijke (wettelijke) pluspakket. Afgelopen jaren is geïnvesteerd om de bestrijdbaarheid van een incident op en de bereikbaarheid van het emplacement Venlo aanzienlijk te verbeteren. Dit maatregelen- en voorzieningenniveau willen wij handhaven.
 - b) Verzoek om de voorzieningen en maatregelen uit het pluspakket zo snel mogelijk aan te leggen op het emplacement Blerick. Op het emplacement Blerick zijn nu nog geen voorzieningen en maatregelen ter bestrijding van een incident met gevaarlijke stoffen aanwezig terwijl dit op basis van het categoriseringsmodel wel noodzakelijk is.
 - c) Verzoek om het knelpunt veroorzaakt door de nieuwe verbindende PR-contour op het emplacement Venlo op te lossen en dit knelpunt op te nemen in de factsheet van het emplacement Venlo. Er ontstaat namelijk een saneringssituatie ten gevolge van de nieuwe regels, die nu niet in de factsheet voor Venlo is genoemd.
 - d) We willen geïnformeerd en betrokken worden bij de consequenties van de ontwikkeling van het Robuust Basisnet voor de verbindende PR-contouren voor de emplacementen Venlo en Blerick en eventuele nieuwe knelpunten die daarbij ontstaan. De factsheets bieden onze gemeente geen garantie, dat de (on-) veiligheid op de spooremplacementen blijft zoals het nu is weergegeven. De actuele ontwikkelingen rond de vorming van een Robuust(er) Basisnet zijn nog niet afgerond. De prognose is, dat het vervoer van gevaarlijke stoffen over de Brabantroute en de Maaslijn zal veranderen. Aangezien momenteel het Basisnet

wordt herzien i.h.k.v. de ontwikkeling Robuust Basisnet is de status van de nieuwe verbindende contour voorlopig en kan de ligging van PR-contour nog veranderen. Dit zorgt tevens voor onduidelijkheid over op welke termijn de huidige knelpunten opgelost gaan worden.

- e) Verzoek om duidelijk te maken hoe de risico's worden gemonitord. Het is te voorzien dat de infrastructuur op, met name emplacement Venlo, moet worden aangepast, bijvoorbeeld in verband met het gebruik van langere treinen. Dit soort wijzigingen kan ertoe leiden, dat ook de uitgangspunten uit de factsheet veranderen. Het is ons niet bekend, hoe dit soort veranderingen doorwerkt in de risico's voor de omgeving, zoals bepaald en beschreven in de factsheet.
- f) Het overdragen van de bevoegdheid voor de omgevingsveiligheid is ons inziens niet in lijn met de verdeling van bevoegdheden voor andere (milieubelastende) activiteiten in het huidige Activiteitenbesluit (zoals geluid). Wanneer vervallen de huidige milieuvergunningen van de emplacementen en daarmee ook een groot gedeelte van onze bevoegdheden om te sturen op het niveau van veiligheid?

Communicatie

Wij hebben het Ministerie van IenW ons standpunt, zorgen en kanttekeningen zoals genoemd onder punt 3 schriftelijk kenbaar gemaakt en verzocht om een reactie (zie bijlage 3).

Vervolprocedure raad

Wij zullen uw raad informeren over de reactie van het Ministerie van IenW op onze brief, de implementatie van landelijke afspraken over omgevingsveiligheid in nieuwe wet- en regelgeving en wat dit concreet betekent voor de emplacement Venlo en Blerick en onze bevoegdheden.

Burgemeester en wethouders van Venlo
de secretaris

Twan Eeurskens

Bijlagen

de burgemeester

Antoin Scholten

1.	Brief van Ministerie van IenW vastleggen resultaten emplacementenproject inclusief factsheet emplacement Venlo	15 oktober 2020
2.	Aangepast factsheet emplacement Blerick 07122020	7 december 2020
3.	Uitgaande brief aan Ministerie van IenW	30 maart 2021